

VARPUNEN

ВОРОБЫШЕК

Kansalaisjärjestö Mosaiikki ry kiittää lastenprojektiaan varten myönnetystä taloudellisesta tuesta:

- Suomen Opetusministeriöä
- Säätiötä Russki Mir

Общество Mosaiikki ry выражает благодарность за финансовую поддержку детского проекта:

- Министерству образования Финляндии
- Фонду «Русский мир»

Lastenprojektissa työskentelivät:

Projektijohtaja / päätoimittaja: Tatjana Doultseva

Piirroksiset: Alexandra Sholokhova, Nina Gedevskaia

Kääntäjä (ve-su): Nina Laurila

Projektisihteeri / kääntäjä (su-ve): Lidia Popova

Suunnittelu ja taitto: Natalia Savela

Huolehtivaisille vanhemmille -osion ovat koostaneet Pirjo Sutinen, Tamara Sholokhova ja Tatjana Sojunen

Над детским проектом работали:

Руководитель проекта / главный редактор - Татьяна Дульцева

Художники - Александра Шолохова, Нина Гедевская

Перевод на финский язык - Нина Лаурилла

Секретарь проекта / перевод на русский язык - Лидия Попова

Дизайн и верстка - Наталья Савела

Информацию в раздел «Заботливым родителям» подготовили Пирьо Сутинен, Тамара Шолохова и Татьяна Союнен

Lehti on tarkoitettu ilmaisjakeluun.

Palautetta ja kommentteja voi lähettää toimituksen sähköpostiosoitteeseen:

mosaiikki@mosaiikki.info

Kaikki Varpunen-lehden tekijäoikeudet omistaa julkaisija.

© Julkaisija: Mosaiikki ry

Sepänkatu 14 A 7, 40720 Jyväskylä

Painosmäärä: 250 kpl Jyväskylä ja 750 kpl muut kaupungit

Painopaikka: 4-M Oy

Jyväskylä 2010

Журнал предназначен для бесплатного распространения.

Мы ждём ваши отзывы и комментарии, которые можно присылать на e-mail редакции:

mosaiikki@mosaiikki.info

Все права на журнал «Воробышек» принадлежат издателю.

© Издатель: Общество Mosaiikki ry

Sepänkatu 14 A 7, 40720 Jyväskylä

Тираж: 250 экз. Ювяскюля и 750 экз. другие города

Печать: 4-M Oy

Ювяскюля 2010

ISSN 1797-6405

Sisällys

- 2 Toimitukselta
- 3 Keksi kuvista tarina
- 4 Iloinen matematiikka
- 6 Marjojen nimet
- 8 Ristikko
- 10 Yhdistä sanat
- 12 Tiedonhaluisten klubi
- 16 Mielenkiintoista
- 24 Opetellaan piirtämään
- 26 Huolehtivaisille vanhemmille

Содержание

- 2 От редакции
- 3 Придумай рассказ по картинкам
- 4 Весёлая математика
- 6 Названия ягод
- 8 Кроссворд
- 10 Соедини слова
- 12 Клуб «Почемучек»
- 16 Это интересно
- 24 Учимся рисовать
- 26 Заботливым родителям

Rakkaat lapset!

Kesän aikana te olette kasvaneet, tulleet vahvemiksi ja hieman vanhemmiksi. Olette varmasti myös oppineet paljon uutta ja mielenkiintoista. Me olemme laatineet teille muuttaman arvoituksen. Yrittäkääpä ratkaista ne suomeksi ja venäjäksi ihan itsenäisesti katsomatta heti oikeaa vastausta. Ja kun arvaatte oikein, pitäkää sitä pienenä henkilökohtaisena voitonanne.

Toivotamme menestystä!

Toimituksen luova työyhteisö

Дорогие ребята!

За лето вы все подросли и окрепли, стали чуть-чуть старше, узнали много нового и интересного. И сегодня мы приготовили для вас несколько загадок. Попробуйте их отгадать и на финском, и на русском языке самостоятельно, не заглядывая в ответы. И пусть это будет вашей маленькой личной победой.

Желаем успеха!

Творческий коллектив редакции

Työteliäät otukset
joessa taloa rakensi.
Jos heille kylään haluat,
on oviaukkokin joessa.

(тајават)

Punaisessa baretissa,
mustassa satiinitakissa?
Ei minua se huomaakaan,
ain hakkaa, hakkaa, hakkaa vaan.

(tikka)

Viulunsoittaja ruohikossa
loikkii hienossa frakissa.

(heinäsirkka)

Veden alla asuu kansa,
kulkee perä edellensä.

(галт)

Работающие зверьки
Строят дом среди реки.
Если в гости кто придёт,
Знайте, что из речки вход!

(бодры)

Кто в беретке ярко-красной,
В чёрной курточке атласной?
На меня он не глядит,
Всё стучит, стучит, стучит.

(дятьел)

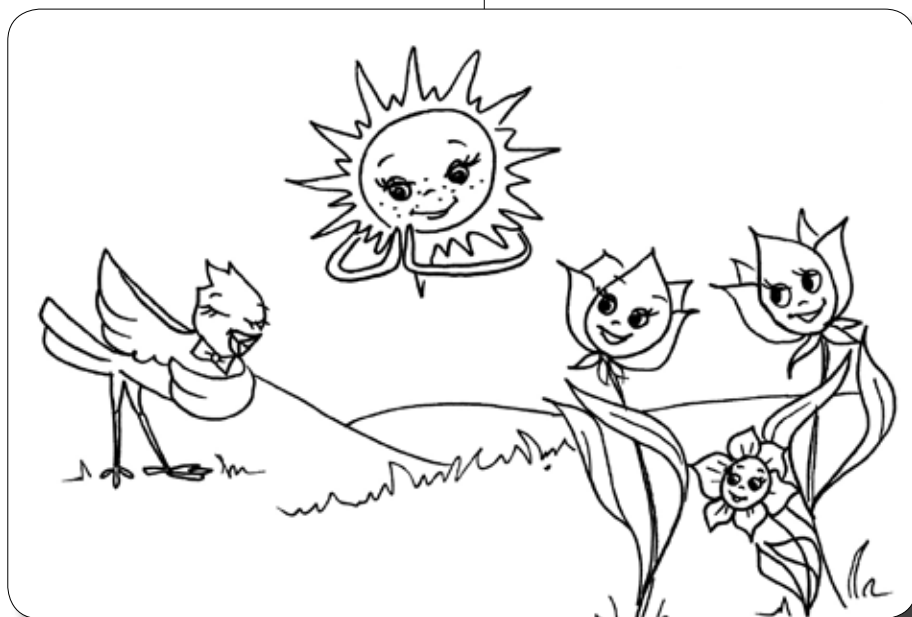
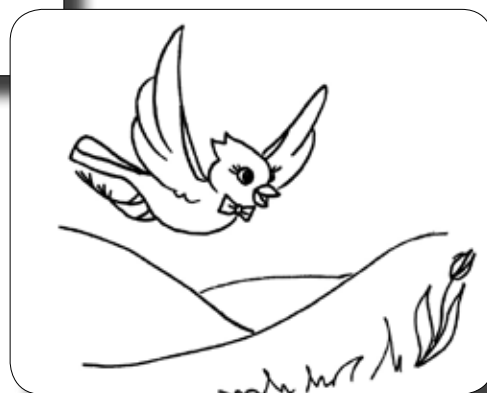
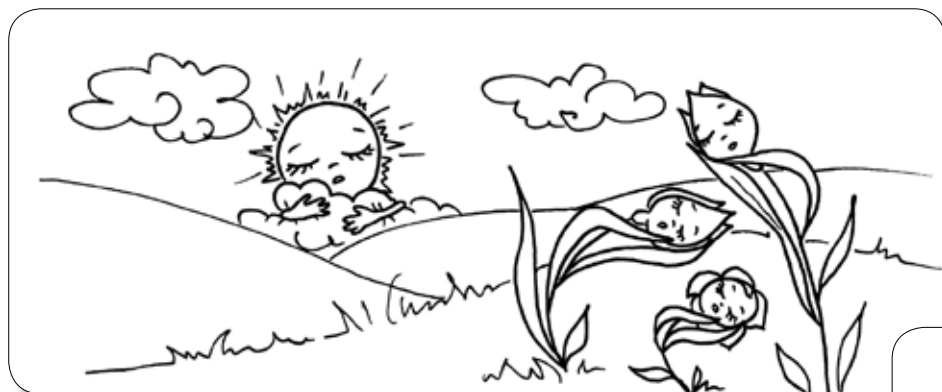
На лугу живёт скрипач,
Носит фрак и ходит вскачь.

(куньеня)

Под водой живёт народ,
Ходит задом наперёд.

(раки)

Keksi kuvista tarina! Придумай рассказ по картинкам!

Iloinen matematiikka

Весёлая математика

Laske montako lehteä puusta
on pudonnut maahan.

Посчитай, сколько листочков с деревьев
упало на землю.

=

=

=

=

Valitse oikea merkki $<$, $=$ tai $>$.

Напиши правильный знак $<$, $=$ или $>$.

Kirjoita suomeksi ja venäjäksi marjojen nimet.

**Напиши на финском и русском языках
названия ягод.**

M

K

K

K

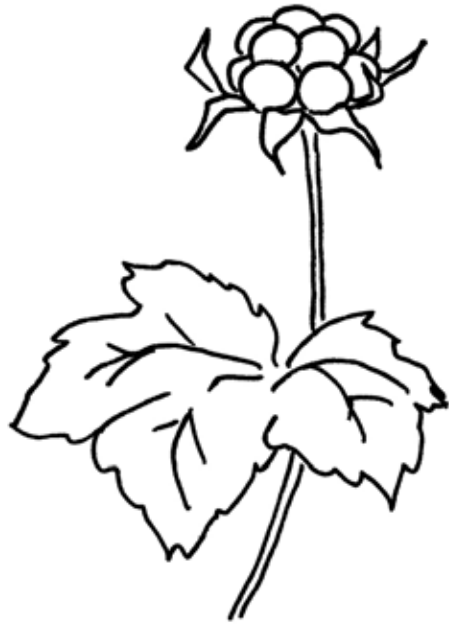
P

Б

V

M

L

M

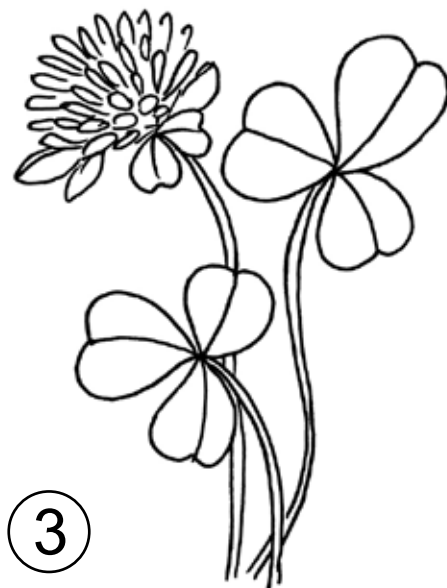
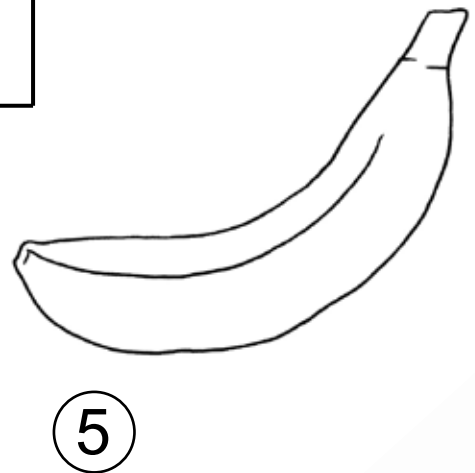
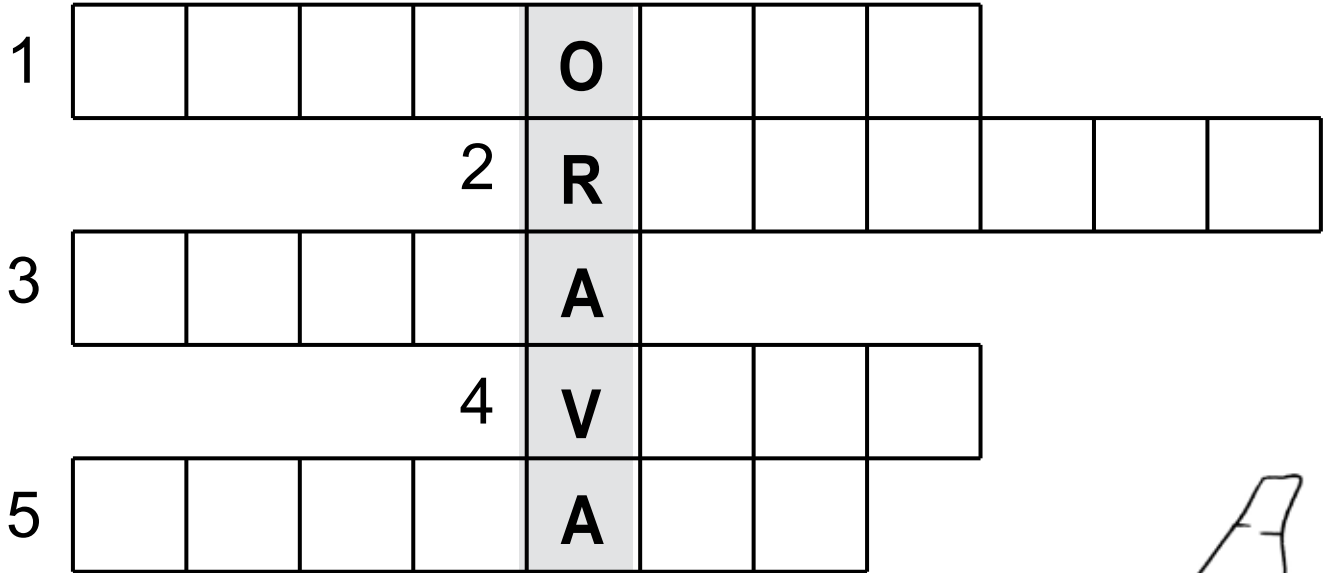

M

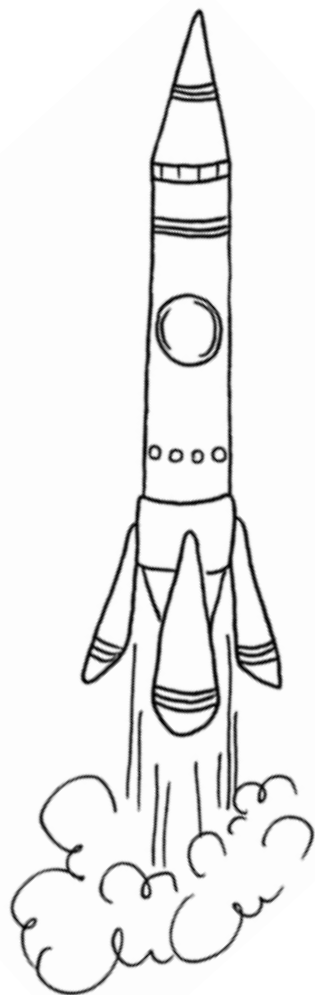
Ч

Ristikko

Кроссворд

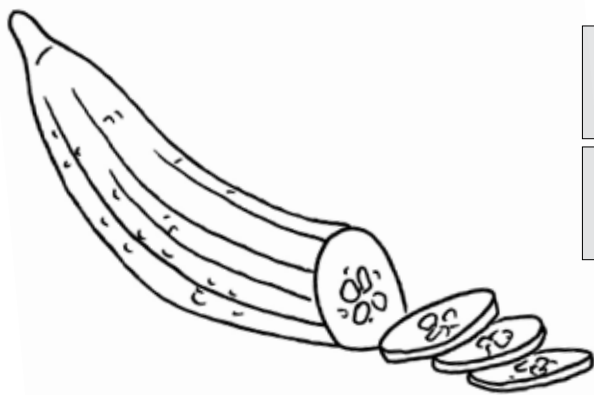
2

4

Poika auttaa isoäitiä keräämään vihanneksia kasvimaalta. Mikä seuraavista ei ole voinut kasvaa mummon kasvimaalla ja on siten ylimääräinen? Yhdistä kuvat sanoihin.

Мальчик помогает бабушке собирать овощи с грядки. Что не могло вырасти на бабушкиной грядке и поэтому лишнее на картинке? Соедини картинки со словами.

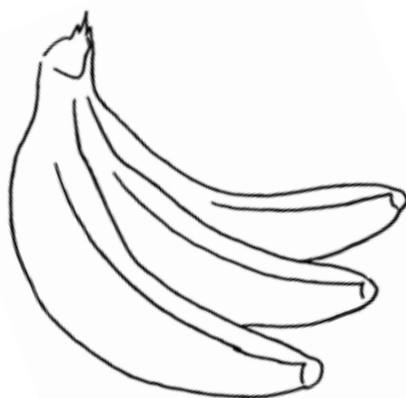
kaali

капуста

sipuli

лук

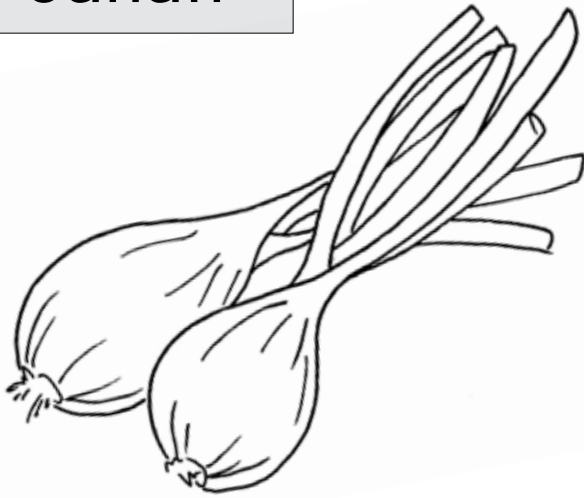

porkkana

морковь

banana

банан

herne

горóх

kurkku

огурец

tomatti

помидор

Tiedonhaluisten klubi

Hyvät lapset, tiedonhaluisten klubi –palstan kysymykset ja vastaukset meille lähettää lastenlehti ABVD-jeika, jota Venäjällä asuvat tytöt ja pojat lukevat mielellään.

*Miksi linnut laulavat?
Kysymys lähetetty tekstiviestillä*

*Зачем поют птицы?
Вопрос прислан по sms*

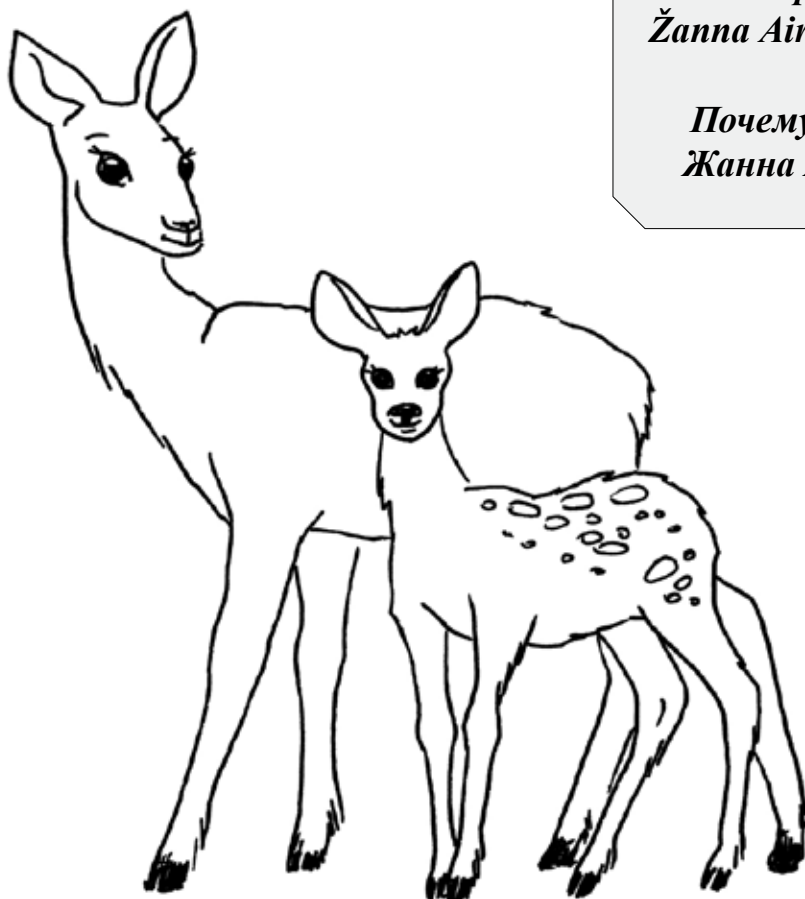
Kevään saavuttua metsät täyttyvät ihmeellisen kauniista linnunlaulusta. Linnut iloitsevat lämmöstä ja aurin-gosta. Se ei kuitenkaan ole syy siihen, miksi ne laulavat, vaikka jotkut niin luulevatkin. Linnut laulavat kiinnittääkseen lajitovereidensa huomion. Koiraat laulavat yleensä houkutellakseen naaraita ja hurmatakseen ne. Koiraat saattavat järjestää varsinaisen kilpailun – se, joka laulaa kovimmin ja kauimmin saa kauneimman naaraan. Kun koiras ja naaras ovat tutustuneet toisiinsa, ne saattavat laulaa dueton vuorolauluna. Uros aloittaa melodian ja naaras nappaa siitä kiinni niin hyvin, että vaikuttaa siltä, kuin laulun esittäisi yksi lintu. Eri lintulajit on helppo tunnistaa niiden laulusta.

С приходом весны лес оглашается чудесными звуками птичьих песен. Птички радуются теплу и солнцу, но поют они не от радости, как считают некоторые, а для привлечения внимания сородичей. Поют обычно самцы, чтобы привлечь и очаровать самочек. Они устраивают настоящие соревнования – кто пропоёт громче и дольше, сумеет привлечь самую красивую самочку. После знакомства самец и самочка иногда составляют дуэт, в котором каждый поёт по очереди. Самец начинает мелодию, а самка подхватывает её настолько искусно, что кажется, будто всю песню поёт одна птица. По песням птиц легко распознать разные виды пернатых.

Клуб «Почемучек»

Ребята, вопросы и ответы в рубрику «Клуб Почемучек» нам присылает детский журнал «АБВГД-ейка», который очень любят читать девчонки и мальчишки, живущие в России.

*Miksi peuran vasa on täplikäs?
Žanna Airapetjan (kaupunki: Syzran)*

*Почему оленята пятнистые?
Жанна Айрапетян (г. Сызрань)*

Pieni peuran vasa on täysin suojatton. Sen jalat eivät kannan sitä vielä vakaasti, joten se ei pääse juoksemaan puumia ja susia karkuun. Tästä syystä vasa on aivan hiljaa ja liikkumatta aavistaessaan vihollisen läsnäolon. Se pysyy paikallaan niin kauan, kunnes vaara on mennyt ohi. Sen turkki auttaa sitä piiloutumaan villieläimiltä. Vasa sulautuu lehtien varjojen sekaan niin hyvin, ettei sitä näy lähes ollenkaan.

Маленький оленёнок совсем беззащитен. Он ещё очень нетвёрдо стоит на ногах – ему не убежать от голодной пумы или волка. Поэтому, почуяв врага, малыш замирает на месте и стоит неподвижно, пока опасность не минует. Пятнистая шкурка помогает ему быть менее заметным для хищников. Она сливается с тенью от листьев, и оленёнка почти не видно.

*Mistä savu muodostuu?
Kysymys lähetetty tekstiviestillä*

*Из чего сделан дым?
Вопрос прислан по sms*

Savu syntyy tulesta. Palavat aineet hajoavat ilmaan näkymättömäksi kaasuksi ja palamattomat aineet pieniksi hiukkasiksi ja vesihöyryksi. Tomuun ja pölyyn yhdistyessään nämä kaikki yhdessä muodostavat savun. Savu voi olla erittäin haitallista. Tulipalojen yhteydessä ihmiset saavat usein myrkytyksen hengitettyään haitallista savua. Suurissa kaupungeissa tehtaiden päästämät savukaasut ja autojen pakokaasut saastuttavat ilmaa. Savun sisältämät pienet hiukkaset laskeutuvat vaatteisiin, rakennusten päälle ja kasveihin sekä kulkeutuvat hengitysilman mukana ihmisten elimistöön. Jos tuuli ei puhaltaisi savua pois, se leijuisi kaupunkien yllä koko päivän. Savukkeiden savu on erittäin vaarallista – se voi aiheuttaa kohtalokkaita sairauksia.

Дым возникает от огня. Сгорая, предметы или вещества выделяют в воздух невидимые газы и мельчайшие не сгоревшие частички и пар. Соединяясь с пылью, они образуют дым. Дым может наделать много вреда. При пожаре часто люди отравляются вредным дымом. В больших городах дым, идущий из заводских труб, от выхлопных газов автомобилей загрязняет воздух. Частицы дыма оседают на одежде, зданиях, растениях, через дыхание попадают в наш организм. Если бы ветер не разгонял дым, он стоял бы в городах целый день. Очень опасен дым от сигарет – от него могут возникнуть страшные заболевания.

Miksi tähdet eivät näy päivällä?

Edik Zeifert

(kaupunki: Kurganinsk)

Почему днём звёзд не видно?

Эдик Зейферт (г. Курганинск)

Katsopa illalla valoisan huoneen ikkunasta ulos. Näet ikkunan lävitse vain kirkkaat katuvalot; valaisemattomia kohteita on lähes mahdotonta havaita. Mutta kun sammutat huoneesta valot, näet ulkona olevat kohteet paremmin. Taivaalle katsominen on samankaltainen ilmiö. Päivällä aurinko - joka on aivan kuin huoneen valaiseva lamppu - paistaa hyvin kirkkaasti, sillä se on meitä lähinnä oleva tähti. Muut tähdet ovat hyvin kaukana. Niiden valosta vain hyvin pieni osa näkyy meille asti eikä se valomäärä näy auringon valon kirkkauden läpi. Mutta kun aurinko laskee horisontin taa ja auringon valo "sammutuu", tähdet "syttyvät", sillä mikään muu valo ei häiritse niiden näkyvyyttä.

Попробуй вечером из освещённой комнаты посмотреть на улицу. Сквозь стекло видно только яркие фонари, а плохо освещённые предметы разглядеть почти невозможно. Но стоит только выключить свет в комнате, как все предметы на улице станут видны лучше. Похожее происходит и при наблюдении неба. Солнце днём – как наша комната – светит очень ярко, ведь это самая близкая к нам звезда. Другие звёзды находятся очень далеко. До нас доходит только малая часть их света – этого мало, чтобы пробиться через свет Солнца. Но после того, как Солнце заходит за горизонт и солнечный свет «выключается», звёздному свету ничто не мешает, и звёзды «зажигаются».

Mielenkiintoista tietoa lintujen elämästä

Lentokykyisin lintu

Tervapääsky voi viettää ilmassa 2-4 vuotta. Se nukkuu, syö ja juo lennossa. Siiville päästyään nuori tervapääsky lentää luultavimmin noin 500 000 km ennen kuin laskeutuu.

Самая летающая птица

Чёрный стриж может находиться в воздухе 2-4 года. В течение всего этого времени он спит, пьёт и ест на лету. Молодой стриж, вставший на крыло, пролетает, вероятно, 500 000 км прежде, чем впервые приземлится.

Pisin linnun lentämä matka

Kalatiira jätti suomalaisen järven rannalla sijainneen pesänsä suunnilleen 15.8.1996 ja se saatiin kiinni 24.1.1997 järveltä, joka sijaitsee Australian Gippslandissa Viktorian osavaltiossa. Tiira oli lentänyt 25 750 kilometriä.

Самый долгий перелёт у птицы

Обыкновенная крачка покинула своё гнездо на берегу озера в Финляндии примерно 15 августа 1996 года и была поймана 24 января 1997 года вблизи озёр в Гипсленде, штат Виктория, Австралия. Она пролетела 25 750 км.

Это интересно

Факты из жизни птиц

Но́еин лентя́я

Samankaltaiset havainnot vahvistavat, että muuttohaukka pystyy saavuttamaan 200 km/h nopeuden suojellessaan pesäänsä kiviä heittämällä tai saalistaessaan ilmassa lentäviä lintuja.

Сывин сукеллус

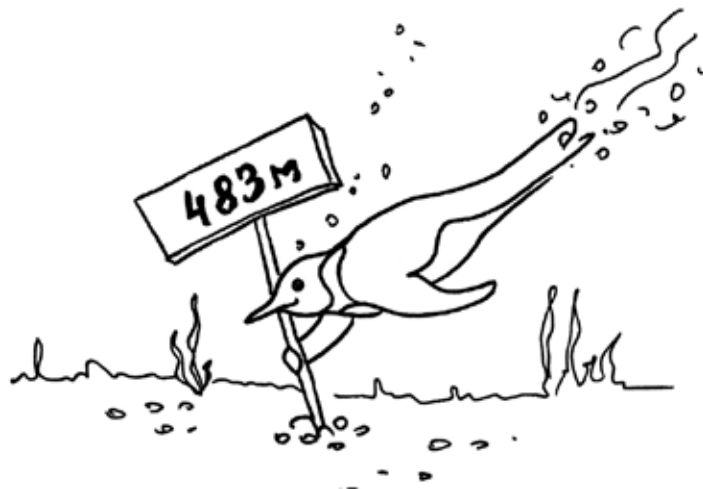
Kaikkein syvin linnun tekemä sukellus on taltioitu vuonna 1990 Rossinmerellä Etelämantereen rannikolla. Muuan keisaripingviini sukelsi tuolloin 483 metrin syvyyteen.

Птица – самый быстрый летун

Наблюдения, похоже, подтверждают, что сапсан способен развивать максимальную скорость до 200 км/ч, когда он камнем бросается вниз с большой высоты, защищая свою территорию или охотясь на птиц в воздухе.

Самое глубокое погружение

Наибольшая глубина погружения среди птиц была зафиксирована в 1990 году в море Росса, у берегов Антарктиды. Один из императорских пингвинов нырнул тогда на глубину 483 м.

Но́еин уимари

Valkokulmapingviini pystyy uimaan 27 km/h.

Птица – самый быстрый пловец

Папуанский пингвин может плыть со скоростью до 27 км/ч.

Nopein juoksija

Afrikkalainen strutsi juoksee linnuista nopeimmin. Suuresta elopainostaan huolimatta se pystyy juoksemaan tarpeen vaatiessa jopa 72 km/h.

Птица - самый быстрый бегун

Самой быстрой нелетающей птицей признан африканский страус, который, несмотря на большую массу, может в случае необходимости развивать скорость до 72 км/ч.

Vanhin lintu

Vapaudessa elävien lintujen maksimaalinen ikä on noin 45 vuotta. Isossa-Britanniassa Orkneysaarilla sijaitsevalla Айнхоллоу saarella ren- gastettiin vuonna 1951 myrskylintu, joka on nähty siellä joka vuosi siitä eteenpäin.

Siperialainen lumikurki nimeltään Wolf eli Yhdysvalloissa Wisconsinin Baraboossa sijaitsevassa kansainvälisessä kurkiensuojelukeskukses- sa 82-vuotiaaksi. Lintu kuoli vuoden 1988 lopussa pian sen jälkeen, kun sen nokka oli murtunut vierailijan jah- taamana.

Kultatöyhtökakadukoiras nimeltään Koki eli yli 80-vuotiaaksi ja se kuoli Lontoolaisessa eläintarhassa vuonna 1982. Tämä kakadu on pitkäikäisin

lintu, jonka ikä on voitu todistaa täy- sin varmaksi.

Strutsit voivat elää 68-vuotiaksi. Strutsien jälkeen pitkäikäisimpiä ko- tieläiminä pidettäviä lintuja ovat han- het, jotka elävät yleensä 25-vuotiaik- si. George-niminen hanhi, joka kuoli vuonna 1976, eli 49 vuotta ja 8 kuu- kautta.

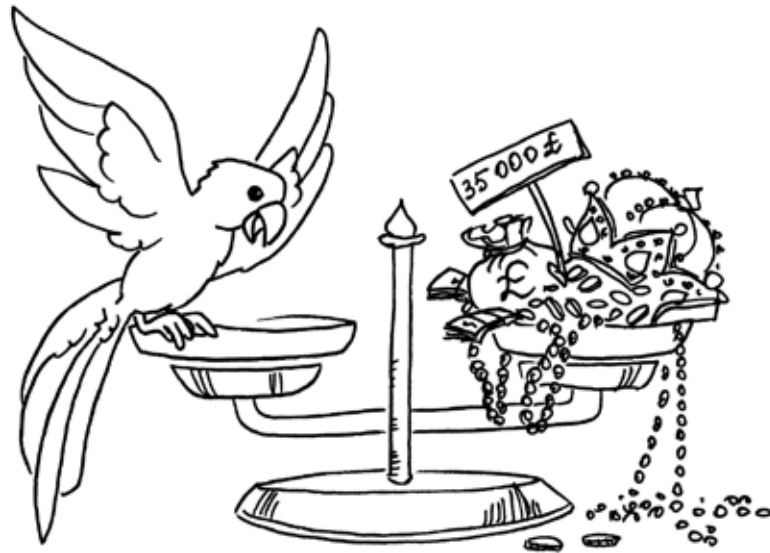
Самая старая птица

Максимальный возраст для птиц, живущих на воле, равен 45 годам. В 1951 году на острове Айнхоллоу, Оркнейские острова, Великобритания, был окольцован глупыш, которого с тех пор видели там ежегодно.

Сибирский белый журавль по кличке Вулф, содержащийся в Международном фонде охраны журавлей, расположенном в Барабу, штат Висконсин, США, дожил, как сообщают, до 82 лет. Птица погибла в конце 1988 года, сломав клюв, убегая от напугавшего её посетителя.

Свыше 80 лет прожил самец большого желтохохлого какаду по кличке Коки, умерший в Лондонском зоопарке в 1982 году. Это максимальный возраст среди птиц, установленный с абсолютной достоверностью.

Кроме страусов, которые иногда доживают до 68 лет, долгожителем среди домашних птиц является гусь, доживающий обычно до 25 лет. В 1976 году умер гусак по кличке Джордж, доживший до 49 лет и 8 месяцев.

Kalleimmat papukaijat

Indigoara on lähes mittaamattoman arvokas kuten myös siniara. Lisääntyvän indigoaraparin hinta voi olla suunnilleen 35 000 Iso-Britannian puntaa.

Suuret räpylät

Eräs kiinalainen mies huomasi, että yhdellä hänen linnuistaan on suunnattoman suuret räpylät.

Jilinin provinssissa asuva Nekii Sun kertoo, että tuntematon mies, joka toi autonsa hänen autokorjaamoon remonttiin, lahjoitti hänelle tämän epätavallisen eläimen.

Linnulla on täysin tavallinen punainen nokka, musta selkä ja valkoinen vatsa. Epätavallista linnussa on sen luonnottoman suuret räpylät, jotka ovat vihreän väriset.

Самые дорогие попугаи

Малый гиацинтовый ара практически бесценен, так же как и голубой ара, хотя пара размножающихся гиацинтовых ара может стоить примерно 35 000 фунтов стерлингов.

Птица с большими лапками

В Китае мужчина обнаружил, что у одной из его птиц неестественно большие лапки.

Некий Сун из провинции Джилин говорит, что необычное животное ему подарил неизвестный, который остановился в его ремонтной мастерской, чтобы устранить неполадки в своём автомобиле.

У птицы вполне обычные красный клюв, чёрная спинка и белый живот. Незаурядны её лапки – неестественно большие, зелёного окраса.

Painavin lentokykyinen lintu

Kaikkein painavimpia lentokykyisiä lintuja ovat afrikkalainen kuningastrappi, joka elää Koillis- ja Etelä-Afrikassa, sekä Euroopassa ja Aasiassa elävä isotrappi. Eräs isotrappi painoi todistettavasti 18kg. Tämän lisäksi Mantshuriassa on ammuttu 21 kg:n painoinen isotrappi, joka ei kyennyt lentämään. Tätä tietoa ei ole kuitenkaan pystytty todistamaan varmaksi.

Painavin petolintu on andienkondori. Koiraat painavat 9-12 kg ja niiden siipenväli voi olla yli 3 metriä. Täytetty kaliforniankondorikoiras, jota säilytetään Los Angelesissa Yhdysvalloissa sijaitsevassa luonnontieteiden akatemiassa, painoi eläessään 14,1kg.

Самая тяжёлая из летающих птиц

Самыми тяжёлыми летающими птицами являются африканская большая дрофа, обитающая в Северо-Восточной и Южной Африке, и дудак, обитающий в Европе и Азии. Имеются достоверные данные о дудаках весом 18 кг, хотя есть и неподтверждённые сведения о самце дудака весом 21 кг, подстреленном в Маньчжурии, который был слишком тяжёл, чтобы летать.

Самая тяжёлая хищная птица - это андский кондор. Самцы в среднем весят 9-12 кг при размахе крыльев 3 м и более. Самец калифорнийского кондора, чучело которого хранится в Калифорнийской академии наук в Лос-Анджелесе, США, как утверждают, весил при жизни 14,1 кг.

Pisin siipiväli

Albatrossin siipiväli on maailman pisin. Yhdysvaltojen sotalaivaston komennuksessa oleva Antarktinen tutkimusalus Eltonin sai kiinni Tasmanian merellä 18.9.1965 vanhan albatrossikoiraan, jonka siipiväli oli 3,63 metriä.

Самый большой размах крыльев

Самый большой размах крыльев отмечен у странствующего альбатроса. 18 сентября 1965 года командой антарктического исследовательского судна Элтанин, принадлежавшего военно-морскому флоту США, в Тасмановом море был пойман очень старый самец с размахом крыльев 3,63 м.

Pienin lintu

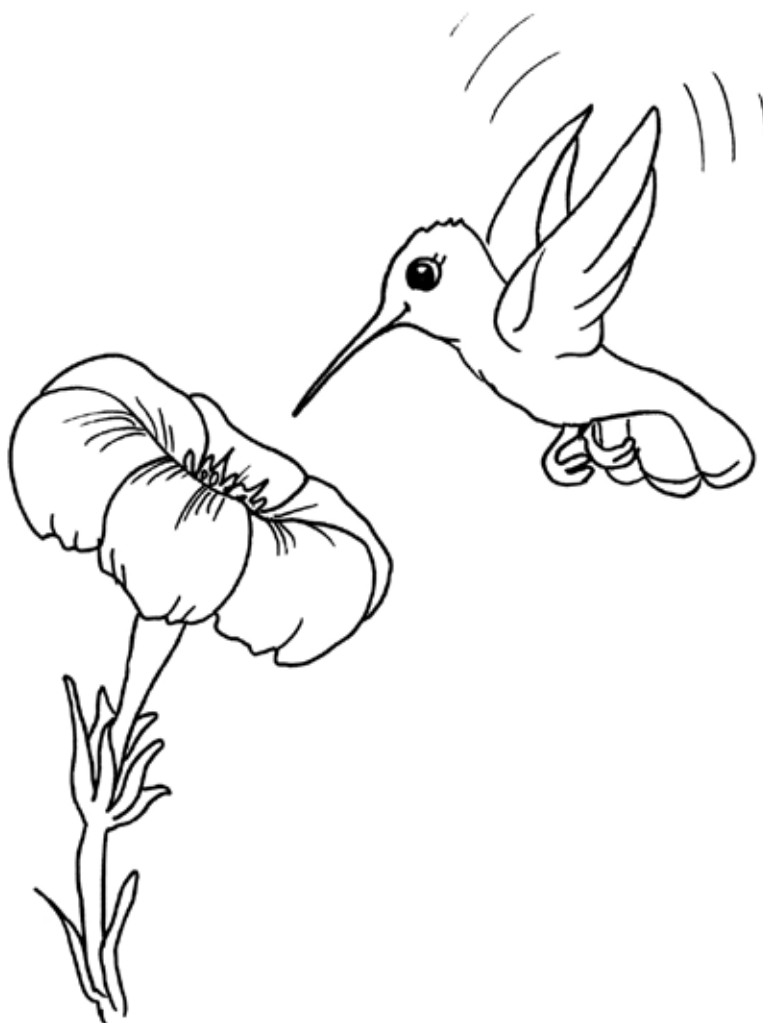
Maailman pienin lintu on kimalaiskolibri. Kuuban Isla de Pinos –saarella asustavat koiraat painavat 1,6 grammaa ja ovat 5,7 cm pitkiä. Nokka ja pyrstö muodostavat pituudesta puolet. Naaraat ovat hieman isompia.

Kaikkein pienimpiä petolintuja ovat sundanhaukkanen Kaakkois-Aasiasta sekä borneonhaukkanen Kaakkois-Aasiassa sijaitsevalta Borneon saarelta. Molempien lajien pituus pyrstö mukaan luettuna on 14-15 cm ja ne painavat n. 35 gr.

Самая маленькая птица

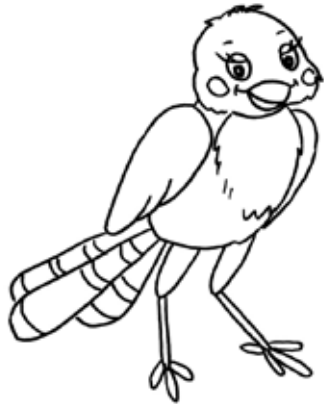
Самая маленькая птица - колибри-пчёлка. Самцы колибри-пчёлки, обитающей на Кубе и на острове Пинос, весят 1,6 грамм, а их длина равна 5,7 сантиметра. Половину длины составляют хвост и клюв. Самки несколько крупнее.

Самая мелкая среди хищных птиц - черноногий сокол-крошка из Юго-Восточной Азии и белогрудый сорокопут из северо-западной части острова Борнео. Средняя длина тела у обоих видов составляет 14-15 см, включая хвост длиной 5 см, а вес около 35 г.

Opetellaan piirtämään

Näiden sivujen avulla opit piirtämään linnun lyijykynää ja kumia käyttämällä.

Ребята, эти страницы помогут вам научиться рисовать птичку с помощью карандаша и резинки.

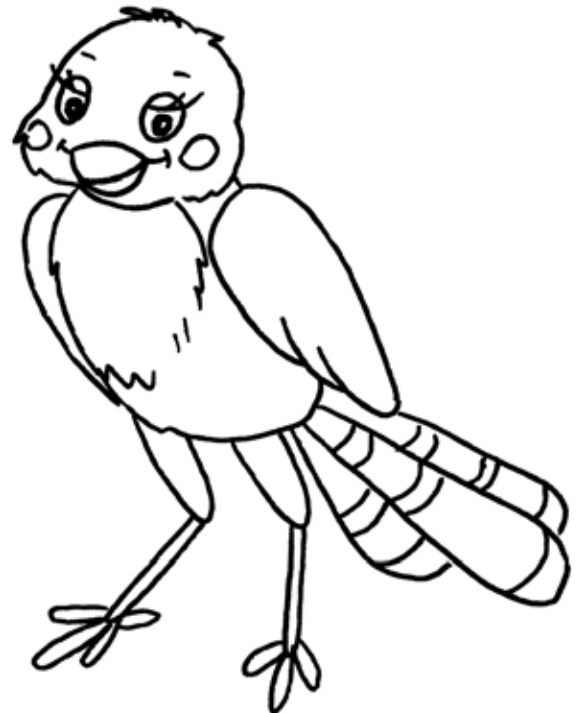
Учимся рисовать

5

6

7

Lopuksi voit värittää
linnun värikynillä.

А теперь раскрасьте
птичку цветными
карандашами.

Miksi lapsi ei puhu?

Puheen viivästyminen on suhteellisen yleistä täysin terveilläkin lapsilla, joilla ei ole kuulovammaa eikä keskushermoston rappeutumaa. Mistä tämä johtuu?

Tutkimukset ovat osoittaneet, että **puheen kehittymisen ja sormien hienomotoristen liikkeiden kehittymisen välillä on suora yhteys**. Jos sormien liikkeiden kehittyneisyys vastaa lapsen ikää, niin puheen kehittymisenkin on normien mukaista. Mutta jos sormien liikkeet jäävät ikätasosta jälkeen, puhekin jää jälkeen, vaikka yleismotoriikka ei olisikaan viivästynyt.

Sormien liikkeet ovat liittyneet kiinteästi ihmiskunnan kehityksessä kommunikointiin ja puheeseen. Kädenliikkeet olivat alkukantaisten ihmisten ensimmäisiä kanssakäymisen muotoja ja vähitellen niihin yhdistyi erilaisia huudahduksia ja kiljahduksia. Sormien liikkeet kehittyivät vähitellen yhä tarkemmiksi. Tähän liittyen kehittyi ja kasvoi myös se aivojen alue, joka vastaa sormien luiden liikkeistä. Puheen ja sormien liikkeiden kehitys kulki ihmisillä rinnakkain. Lapsen puheen kehittymisen kulku on suunnilleen samanlainen. Sormien liikkeet kehittyvät ensin, ja kun ne ovat saavuttaneet tietyn tarkkuuden, sanallinen puheen tuottaminen alkaa kehittyä. Sormien liikkeiden kehittyminen luo pohjan sitä seuraavalle puheen tuottamiselle.

Lapsen puheen kehittyneisyyden taso voidaan määrittellä seuraavan kokeen avulla: pyydä lasta näyttämään yhtä sormea, kahta sormea, kolmea sormea ("Tee näin!" – ja näytä hänelle mitä hänen pitää tehdä). Lapset, jotka pystyvät liikuttamaan sormiaan erikseen, osaavat puhua. Lapset, joiden sormet ovat jäykkiä ja taipuvat tai suoristuvat ainoastaan kaikki sormet yhdessä, eivät osaa puhua. Ja niin kauan kuin sormien liikkeet eivät ole vapaita, puheen tuottaminen ei onnistu.

Tiedemiesten tekemät kokeet ovat osoittaneet, että sormien voimistelu (käsien hierominen) 2,5 kk ikäisenä nopeuttaa puheen tuottamisen kypsymistä. Tämä on todiste siitä, että aivojen puhekeskus kehittyy sormien kautta saatujen impulssien avulla.

Sormien harjoittamisen voi aloittaa kaksikuisesta 6-7 kk ikäiseksi. Tässä vaiheessa on hyödyllistä tehdä hierontaa – sivellä sormien luita sormien päistä kohti rannetta. Seuraava voimisteluharjoitus on myös hyödyllinen: ota lapsen kukin sormi erikseen omiin sormiisi, koukista ja suorista se (2-3 minuuttia joka päivä). 7 kuukauden iästä eteenpäin lapsen annetaan ensin sormeilla suuria

ja kirkkaanvärisiä esineitä, myöhemmin hieman pienempiä. Hyvää harjoitusta sormille ovat myös erilaiset perinteiset kansanleikit kuten Harakka huttua keittää [suom. huom. venäläisillä ja suomalaisilla omat perinneleikkinsä].

Yksi syy puheen viivästyymiseen voi myös olla se, että lapsella ei ole ollut tarpeeksi tunnetason kontakteja häntä ympäröiviin ihmisiin. Jotkut vanhemmat ovat sitä mieltä, että lapsi tulee ottaa syliin mahdollisimman harvoin ja ettei ymmärrystä vailla olevalle olenolle kannata puhua. He myös antavat lapselle liian aikaisin leluja. Lapsi ottaa kyllä hänelle tarjotut lelut, mutta ei leiki niillä, vaan pyörittelee niitä käsissään ja laittaa syrjään. Tällaisen lapsen suurin toive on päästä aikuisen lähelle, painautua tätä vasten ja seistä vierellä. Jos lapsi ei ole saanut tarpeeksi vuorovaikutusta, hänestä tulee aloitekyvytön, epäitseenäinen, hiljainen ja eristäytynyt.

Puheen viivästyymiselle on vielä yksi muu mahdollinen syy. Ensimmäisen elinvuotensa lopussa ja toisen alussa lapsen sanavarastoon kuuluu muutamia sanoja, jotka ovat merkitykseltään ja äänneiltään hyvin omalatauisia (amorfisia sanan alkuja). Nämä sanat saattavat jäädä lapsen sanavarastoon pitkäksi aikaa ja estää siten oikeiden sanojen muodostumista. Tämä johtuu siitä, että vanhemmat hyväksyvät nämä sanat pitäen niitä hellyttävänä. He eivät aseta lapselle kielellisiä vaatimuksia kuten oikeaa ääntämistä ja oikean sanan käyttöä eri tilanteissa eri esineistä. Tämä johtaa siihen, että lapsen kielelliset kyvyt eivät kehity.

Täytyy myös muistaa, että liian varhaisella puheen kehittymiselläkin on huonot seurauksensa. Jos lapsi esimerkiksi puolitoistavuotiaana puhuu oikeita, kokonaisia lauseita ja käyttää lapsille epätyypillisiä sanoja, vanhemmat ovat ihastuksissaan ja esittelevät epätavallisen kyvykästä lastaan tuttavilleen. Lapsi puolestaan saattaa nukkua huonosti ja itkeä itsensä uneen. Erilaiset selittämättömät pelot vaivaavat häntä. Tämä johtuu siitä, että hänen vahvistumaton hermojärjestelmänsä ei kykene selviytymään siitä tietotulvasta, joka hänen päähänsä kaadetaan. Hänen täytyy saada levätä ja pitää taukoa erilaisista elämyksistä puhe mukaan luettuna.

Aleksandr Ovtinnikov,
puheterapeutti

Почему ребёнок молчит?

У детей довольно часто наблюдается задержка в развитии речи, хотя они здоровы, у них нет нарушений слуха или поражения центральной нервной системы. В чём же причина?

Проведённые исследования показали, что **уровень развития речи детей находится в прямой зависимости от степени развития тонких движений пальцев рук**. Если развитие движений пальцев соответствует возрасту, то и развитие речи тоже в пределах нормы. Если же развитие пальцев отстаёт, отстаёт и развитие речи, хотя общая моторика при этом может и не страдать.

Движения пальцев рук в ходе развития человечества тесно связаны с речевой функцией. Первой формой общения первобытных людей были жесты, которые постепенно стали сочетаться с возгласами, выкриками. Движения пальцев рук постепенно совершенствовались. В связи с этим происходило увеличение площади двигательной проекции кисти руки в мозге человека. Развитие функции руки и речи у людей шло параллельно. Примерно такой же ход развития речи ребёнка. Сначала начинают развиваться движения пальцев рук, когда же они достигают достаточной тонкости, начинается развитие словесной речи. Развитие движений пальцев рук как бы подготавливает почву для последующего формирования речи.

Для определения уровня развития речи детей можно провести такой опыт: попросить ребёнка показать один пальчик, два пальчика, три пальчика («Сделай вот так!») - и показать, как это надо сделать). Дети, которым удаются изолированные движения пальцев, - говорящие дети, если же пальцы напряжены, сгибаются и разгибаются только все вместе или, напротив, вялые и не дают изолированных движений, то это не говорящие дети. И до тех пор, пока движения пальцев не станут свободными, развития речи добиться не удастся.

Эксперименты, проведённые учёными, доказали, что тренировка пальцев рук (массаж кисти руки) на два с половиной месяца ускоряет процесс созревания речевых областей. Это свидетельствует о том, что речевые области формируются под влиянием импульсов от пальцев рук.

Работу по тренировке пальцев можно начинать с детьми в возрасте от 2 до 6-7 месяцев. В этот период полезно делать массаж – поглаживать кисти рук в направлении от кончиков пальцев к запястью и упражнения: брать каждый пальчик ребёнка в свои

пальцы, сгибать и разгибать его (2-3 минуты ежедневно). С 7 месячного возраста следует давать ребёнку перебирать сначала крупные яркие предметы, затем более мелкие. Хорошая тренировка обеспечивается народными играми с пальчиками «Сорока-белобока», «Пальчики в лесу», «Пальчики и кулачки».

Одна из возможных причин задержки в развитии речи – неудовлетворённость ребёнка в эмоциональных контактах с окружающими. Некоторые родители считают, что брать ребёнка на руки следует как можно реже, разговаривать с ещё неразумным существом преждевременно, ему достаточно игрушек. Ребёнок предложенные игрушки берёт, но не играет с ними, повертывает, откладывает в сторону. У такого ребёнка острое желание – подойти к взрослому, прижаться к нему, стоять рядом. Недовлетворённая потребность в общении приводит к тому, что ребёнок растёт безынициативным, несамостоятельным, молчаливым, замкнутым.

Задержка развития речи возможна ещё по одной причине. К концу первого года жизни – началу второго в словарном запасе ребёнка есть несколько слов, очень своеобразных по своему значению и звучанию (аморфные слова-корни). Подобные слова могут надолго сохраниться в словаре и задержать возникновение полноценных слов. Дело в том, что эти слова вполне удовлетворяют родителей, вызывая у них умиление. Поэтому они долго не ставят перед малышом собственно речевую задачу – произнести необходимое, соответствующее предмету и ситуации слово. А значит, ребёнок не развивает свои речевые возможности.

Нужно помнить, что и раннее речевое развитие имеет отрицательную сторону. Так, если ребёнок в возрасте до полутора лет начинает говорить правильными предложениями, использует недетские слова, родители бывают в восторге и демонстрируют своим знакомым его необыкновенные способности. Но вот ребёнок начинает плохо спать, часто плачет во сне, его мучают беспричинные страхи. Это происходит потому, что неокрепшая нервная система не справляется с потоками информации, которая обрушивается на его голову. Ему необходим отдых, свобода от излишних впечатлений, в том числе и речевых.

Александр Овчинников,
логопед

Vitamiinit B ja C

B-vitamiinit

B-ryhmän vitamiineihin kuuluvat B1-vitamiini (tiamiini), B2-vitamiini (riboflaviini), B3-vitamiini (niasiini), biotiini, B5-vitamiini (pantoteenihappo), B6-vitamiini (pyridoksiini), foolihappo ja B12-vitamiini (syanokobalamiini).

B1-vitamiinin puutetta esiintyy väärin ruokailutottumusten yhteydessä (jos ravinto on pääasiassa valkoista leipää, pullaa, valkoista riisiä, makaronia). Vitamiinin vajaukseen liittyy tunnottomuus ja lihasheikkous. Ravinnosta vitamiinia saadaan **vehnänalkioista, oluthiivasta, sianlihasta, kaura- ja vehnäleseistä, kalasta, maidosta ja kokojyvätuotteista**. Vitamiinin päivittäinen vähimmäistarve on 1-1,4 mg.

B2-vitamiinia vajuus voi aiheuttaa mm. suupielten rikkoutumista ja suun tulehtumista, kielen kirkelyä ja ”tikkuja” kynsinauhoissa. Tätä vitamiinia on **maksa- ja munuaisruuissa, maitotuotteissa, leseissä sienissä ja monissa vihanneksissa**. Päivittäinen vähimmäistarve on 1,2-1,6 mg.

B3-vitamiinia tarvitaan solujen hengitys-, hiilihydraatti ja rasva-aineenvaihdunnassa. Sen puutosoireita ovat henkinen tylsistyminen, iho-oireet ja ripuli. Vitamiinia on runsaasti **maksassa, lihassa, kalassa, leseissä ja pähkinöissä**. Päivittäinen vähimmäistarve on 13-19 mg.

B5-vitamiinin puute voi aiheuttaa raajojen tuntohäiriötä. Vitamiinia saadaan lähes kaikesta ravinnosta ja erityisesti **maksasta, munuaisista, munankeltuaisesta, oluthiivasta, kokojyväviljasta ja palkokasveista**.

B6-vitamiini osallistuu elimistön aineenvaihduntatapahtumiin ja sen puutos aiheuttaa ihotulehduksia ja anemioita. B6-vitamiinin lähteitä ovat **liha, lohi, maksa, munuaiset, munankeltuainen, maito, hiiva ja kuorimattomat viljatuotteet**. Päivittäinen vähimmäistarve on 1,1-1,5 mg.

Biotiini on elimistössä tärkeä rikin kuljettaja ja vie sitä mm. hiusten ja kynsien kasvualueille huolehtien näin niiden hyvinvoinnista. Sen puute voi ilmetä esimerkiksi hiusten kiillottomuutena ja kynsien haurautena, samoin talin erityis voi lisääntyä. Suoliston oma bakteeristo tuottaa osan elimistön tarvitsemasta biotiinista. Tämän takia bakteeriston toimintaan vaikuttavat suolistosairaudet ja antibioottihoidot lisäävät vitamiinin saantitarvetta ravinnosta. Päivittäistä vähimmäistarvetta ei ole määritelty tarkasti, mutta sen arvioidaan olevan 30-100 µg. Hyviä biotiinin lähteitä ravinnossa ovat mm. **maksa ja muut sisäelimet, munankeltuainen sekä hiiva, vehnäleseit ja pähkinät**.

B12-vitamiinilla on keskeinen tehtävä verisolujen muodostuksessa ja punasolujen kehityksessä. Vitamiinin puutosoireuteen voi liittyä hermoston oireita ja limakalvomutoksia. B12-vitamiinin päivittäinen vähimmäistarve on 2,4 µg. Sitä saadaan **naudan maksasta, munuaisista, kalasta ja lihasta**.

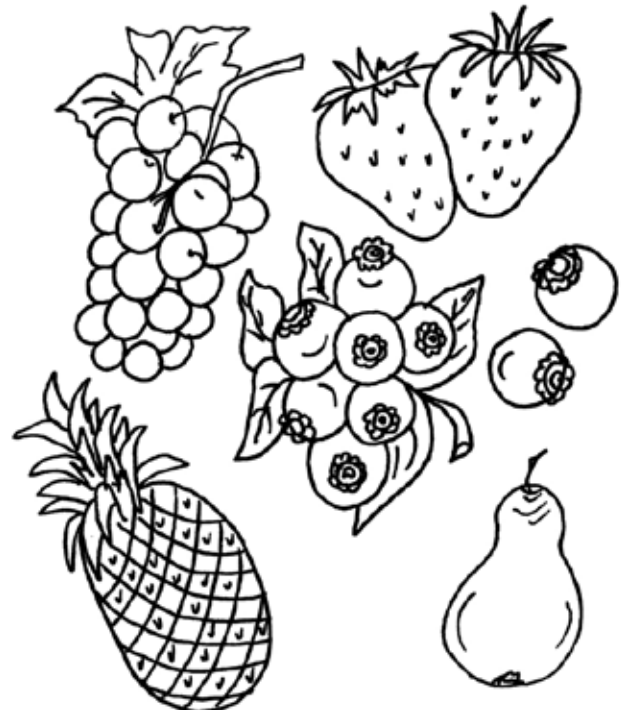
Foolihappo

Foolihapolla on tärkeä osuus solujen lisääntymisessä, kasvussa ja ruoansulatuskanavan hyvinvoinnissa. Raskauden aikana tarve kasvaa sekä myös tietyt lääkkeet, kuten epilepsialääkkeet lisäävät vitamiinin tarvetta. Puute aiheuttaa anemian, jonka oireita ovat mm. kielen ja ruoansulatuskanavan limakalvon tulehdus sekä ripuli. Vähimmäistarve 240-300 µg ja raskauden aikana 400 µg/vrk. Ravinnossa foolihapon lähteitä ovat **vihreät vihannekset, paprika, leseet, naudan maksa ja munankeltuainen**.

C-vitamiini

C-vitamiini on osallisena monessa elimistön tehtävässä. Se vaikuttaa raudan imeytymiseen, ikenien ja ihon hyvinvointiin ja haavojen paranemiseen. C-vitamiini edistää E-vitamiinin toimintaa sekä osallistuu solujen muodostumiseen. Vakavaa C-vitamiinin puutosairautta, keripukkia, esiintyy harvoin. Sen oireina ovat mm. ihon ja limakalvojen verenvuodot sekä ikenien tulehtuminen. Lievempiä vitamiinin puutosoireita ovat väsymys, hengenahdistus, ruokahaluttomuus ja lihaskivut. C-vitamiinia saa esimerkiksi **mustaherukasta ja muista marjoista, sitruhedelmistä** sekä vihanneksista, kuten **paprikasta**. Nykysuositusten mukaan C-vitamiinia tulisi saada päivän kuluessa 4-5 marja-, hedelmä- ym. annoksesta. Päivittäinen vähimmäistarve on 75 mg.

Lähde: Vitamiini ja hivenaineopas

Витамины В и С

Витамины В

К витаминам группы В относятся витамин В1 (тиамин), В2 (рибофлавин), В3 (ниазин), биотин, В5 (пантотеновая кислота), В6 (пироксидин), фолиевая кислота и В12 (цианкобаламин).

Дефицит **витамина В1** связан с нарушениями в питании (избыточное потребление белого хлеба, белого риса и макарон). Недостаток витамина проявляется в нечувствительности и слабости мышц. Продукты, содержащие витамин В1: **ростки пшеницы, пивные дрожжи, свинина, овсяные и пшеничные отруби, рыба, молоко и продукты из цельного зерна**. Ежедневная минимальная потребность в витамине В1 составляет 1-1,4 мг.

При дефиците **витамина В2** появляются изъязвления в уголках рта, воспаление слизистой ротовой полости, пощипывание языка и заусеницы на руках. Этот витамин содержится в **печени и почках, в молочных продуктах, в отрубях, грибах и во многих овощах**. Ежедневная минимальная потребность в витамине В2 составляет 1,2-1,6 мг.

Витамин В3 необходим в дыхательном, углеводном и жировом обмене веществ в клетках. Симптомами его дефицита являются умственное отупление, кожные симптомы и понос. Большое количество данного витамина содержится в **печени, мясе, рыбе, отрубях и орехах**. Ежедневная минимальная потребность в витамине В3 составляет 13-19 мг.

Дефицит **витамина В5** может привести к нарушению чувствительности конечностей. Витамин получают почти из всех пищевых продуктов, а особенно из **печени, почек, яичного желтка, пивных дрожжей, цельного зерна и бобовых овощей**.

Витамин В6 участвует в процессе обмена веществ в организме, и его дефицит вызывает кожные воспаления и анемию. Источниками витамина В6 являются **мясо, лосось, печень, почки, яичный желток, молоко, дрожжи и продукты из цельного зерна**. Ежедневная минимальная потребность в витамине В6 составляет 1,1-1,5 мг.

Биотин играет важную роль в организме, участвуя в переносе серы, в том числе в зону роста волос и ногтей, заботясь таким образом о их самочувствии. Его дефицит может проявляться в тусклости волос и в хрупкости ногтей, а также в увеличении секреции сальных желез. Часть необходимого организму биотина вырабатывают кишечные бактерии. Поэтому заболевания кишечника и лечение антибиотиками, влияющими на деятельность кишечных бактерий, приводят к увеличению потребности в биотине. Ежедневная минимальная потребность точно не определена, но предполагается, что она составляет 30-100 мкг. Хорошими источниками биотина являются **печень** и другие субпродукты, **яичный желток**, а также **дрожжи, пшеничные отруби и орехи**.

Центральная задача **витамина В12** – формирование клеток крови и развитие эритроцитов. К болезни, связанной с дефицитом данного витамина, могут присоединиться симптомы заболевания нервной системы и изменения слизистых оболочек. Ежедневная минимальная потребность в витамине составляет 2,4 мкг. Витамин В12 содержится в **печени, почках, рыбе и мясе**.

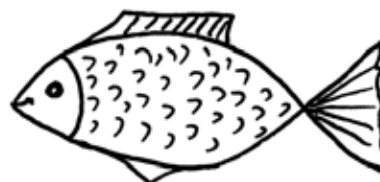
Фолиевая кислота

Фолиевая кислота играет важную роль для роста и развития клеток, хорошего самочувствия пищеварительного тракта. Потребность в витамине увеличивается во время беременности, а также при приёме определённых лекарств, например, применяемых при эпилепсии. Дефицит фолиевой кислоты приводит к анемии, симптомами которой являются, в частности, воспаление языка и слизистых оболочек пищеварительного тракта, а также понос. Ежедневная минимальная потребность в витамине составляет 240-300 мкг, а во время беременности 400 мкг/сутки. Источниками фолиевой кислоты являются **зелёные овощи, перец, отруби, говяжья печень и яичный желток**.

Витамин С

Витамин С участвует во многих функциях организма. Он влияет на всасываемость железа, на состояние дёсен и кожи, а также на заживление ран. Витамин С способствует деятельности витамина Е, а также участвует в образовании клеток. Серьёзное заболевание, связанное с дефицитом витамина С, цинга, встречается редко. Её симптомы проявляются в кровоточивости дёсен и слизистых оболочек, а также в воспалении дёсен. Более слабовыраженными симптомами недостатка витамина С являются усталость, одышка, отсутствие аппетита и мышечная боль. Источники витамина С: **чёрная смородина и другие ягоды, цитрусовые**, а также овощи, например, **перец**. Согласно современным рекомендациям, для достаточного поступления в организм витамина С в течение дня следовало бы съесть 4-5 порций ягод, фруктов и некоторых других, богатых витамином С, продуктов. Ежедневная минимальная потребность составляет 75 мг.

Источник: *Справочник витаминов и минеральных веществ*

Mosaiikki ry:n lastenprojekti RuFi
Детский проект РуФи Общества Mosaiikki

Kansalaisjärjestö Mosaiikki ry kiittää lastenprojektiään varten myönnetystä taloudellisesta tuesta:

- Suomen Kulttuurirahastoa
- Suomen Opetusministeriöä

Общество Mosaiikki выражает благодарность за финансовую поддержку детского проекта:

- Фонду Культуры Финляндии
- Министерству образования Финляндии

Lehti on tarkoitettu ilmaisjakeluun.
Palautetta ja kommentteja voi lähettää toimituksen sähköpostiosoitteeseen:
mosaiikki@mosaiikki.info

Kaikki Varpunen-lehden tekijäoikeudet omistaa julkaisija.

© Julkaisija: Mosaiikki ry
Sepänkatu 14 A 7, 40720 Jyväskylä
Painopaikka: 4-M Oy
Jyväskylä 2010

Журнал предназначен для бесплатного распространения.
Отзывы и комментарии можно присылать на e-mail редакции:
mosaiikki@mosaiikki.info

Все права на журнал «Воробышек» принадлежат издателю.

© Издатель: Общество Mosaiikki
Sepänkatu 14 A 7, 40720 Jyväskylä
Печать: 4-M Oy
Ювяскюля 2010

ISSN 1797-6405